

22.04.2015.

Б Р О Ј	4
------------------	---

БИЛТЕН

**ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА
И СТРУЧНА СЛУЖБА ЈАГОДИНА**

САДРЖАЈ БИЛТЕНА

СТОЧАРСТВО

- ИСХРАНА ПРИПЛОДНИХ ОВАЦА У ПЕРИОДУ ПАУЗЕ
- Дипл.инж.Драган Јаковљевић
- ПРИХРАЊИВАЊЕ ПРАСАДИ
- Дипл.инж.Верица Лазаревић

РАТАРСТВО

- АЛЕКСАНДРИЈСКА ДЕТЕЛИНА
- Дипл.инж.Миодраг Симић
- ГАЈЕЊЕ СОЈЕ
- Дипл.инж.Миланка Миладиновић

ПОВРТАРСТВО

- ГАЈЕЊЕ РОТКВЕ
- Дипл.инж.Драган Мијушковић
- СЕТВА БОРАНИЈЕ
- Дипл.инж.Мира Миљковић

ВОЋАРСТВО И ВИНОГРАДАРСТВО

- УПИС У ВИНОГРАДАРСКИ РЕГИСТАР 2015. ГОДИНЕ
- Дипл.инж.Дејан Јоцић
- САВРЕМЕНА ПРОИЗВОДЊА ТРЕШЊЕ
- Дипл.инж.Игор Андрејић

ЗАШТИТА БИЉА

- СУЗБИЈАЊЕ КОРОВА У КУКУРУЗУ ПОСЛЕ СЕТВЕ А ПРЕ НИЦАЊА УСЕВА
- Дипл.инж.Љиљана Јеремић
- КАКВУ КОРИСТ ПОЉОПРИВРЕДНИЦИ МОГУ ДА ИМАЈУ ОД ЗАДРУГЕ
- Дипл.инж.Ружица Ђукић

ИСХРАНА ПРИПЛОДНИХ ОВАЦА У ПЕРИОДУ ПАУЗЕ

Период паузе обухвата крај лактације и траје до почетка припреме за сезону мркања. У току овог периода организам овце се опоравља од бременитости и лактације, који заједно трају од 7-9 месеци. Дужина овог периода зависи од расе оваца и интензитета производње. Код високопродуктивних оваца овај период је веома кратак тако да је исхрану неопходно прилагодити интензитету искоришћавања и што је више могуће уједначити оброк током целе године. Добром исхраном у периоду лактације код појединих раса оваца (ил де франс) после 2 месеца од јагњења постиже се оплодна грла. Тако је појачаном исхраном могуће добити да се овце јагње 2 пута у 14 месеци, па практично и нема паузе. Код аутохтоних раса и раса које се јагње сезонски овај период опоравка и обнове телесне кондиције траје од 116 до 176 дана.

Исхрана оваца у периоду паузе једнака је уздржним потребама уколико су грла сачувала добру кондицију. Овцама у доброј кондицији није неопходно додавати концентрована хранива већ довољну количину квалитетних кабастих хранива и минералне додатке у виду брикета или лизалица (со и минерално-витамински додаци). Уколико су овце у периоду бременитости изгубиле више од 10% своје тежине уздржним потребама, неопходно је додати и одређену количину хранљивих материја у виду концентрата за обнову телесне масе, односно прираст и довођење грла у приплодну кондицију. У овом периоду овце треба хранити избалансираним оброцима, поделити их по групама према кондицији и оброке одређивати према кондиционом стању у коме су овце. Овим поступком ће се избећи товна кондиција појединих грла, уштедеће се на храни а повећани ниво obroка добијаће грла која треба да достигну приплодну конкуренцију.

Исхрана приплодних оваца и телесна маса (кондиција) оваца у време мркања главни су предуслов добре плодности, односно броја оволираних јајних ћелија и виталности добијеног потомства. Побољшана исхрана треба да доведе до значајног побољшања кондиције оваца. Побољшана избалансирана исхрана оваца треба да уследи 6-8 недеља пре оплодне и траје 6-8 недеља после оплодне. Кондиција оваца у овом периоду има велики утицај на проценат сјагњености. Овце у лошој хранидбеној кондицији у време мркања испољавају висок проценат јаловости, имају лошу овулацију, и смањен проценат јагњења. Животиње у време парења не смеју бити сувише дебеле јер и то може бити узрок малог процента сјагњености. Добро храњене овце а нарочито шиљежице по правилу бивају оплођене при првом скоку и ретко остају јалове. Број близанаца од добро припремљених оваца може бити већи за неколико пута. Допунска исхрана има већи позитиван ефекат код старијих оваца. Паша најчешће представља једину храну у исхрани приплодних оваца. Исхрана приплодних оваца на добрим пашњацима обезбеђује добру кондицију грла у току сезоне мркања. Квалитетна паша, захваљујући присуству адекватних материја и високој сварљивости силових протеина и минералних материја, има изузетно повољан утицај на ток овулације и оплодњу оваца. У случају да је паша нередовна и неквалитетна, овцама је потребно обезбедити допунски део obroка у виду концентрата у количини од 0,2 до 0,45 кг по грлу дневно.

Почетак поправке кондиције и припрема оваца за оплодњу су у непосредној вези са избором одговарајућег система јагњења: рано јагњење (јануар-фебруар) и касније јагњење (март-април). При одређивању количине допунске хране за поправку кондиције мршавих оваца на сваки килограм прираста телесне масе треба рачунати 5 хранљивих јединица енергије и 500 грама сварљивих протеина. на плодност приплодних оваца негативно могу утицати и поједина хранива, односно материје које се налазе у њима. То је случај са пашом легуминоза. Естрогене материје у неким типовима легуминоза могу имати негативно дејство на плодност оваца, па се препоручује да се најмање 2 недеље пре оплодне овце не напасају на овим пашњацима. Побољшана исхрана треба да се настави најмање још 3 недеље после сезоне оплодне. Прве 2 недеље после припуста су важне, јер се тада оплођена јајна ћелија причвршћује за зид

материце. У том периоду је значајно да се води рачуна о снабдевености овце енергијом јер се тиме повећава број добијених јагњади. Треба избегавати и нагле преласке са зимске на летњу исхрану и напасање оваца по роси и киши. Исхрана приплодних оваца у зимском периоду треба да буде базирана на квалитетним кабастим хранивима (сено, силажа и др.) и збалансираним концентрованим хранивима.

Саветодавац за сточарство
Дипл. инж. Драган Јаковљевић

ПРИХРАЊИВАЊЕ ПРАСАДИ

Потребе у хранљивим материјама у прве три до четири недеље старости прасад највећим делом подмирују млеком крмаче. Само мали део потреба подмирује се додатном храном и то при крају периода сисања. Додатну хрну конзумирају пре свега витална и добро развијена прасад. У многим испитивањима утврђена је позитивна корелација између млечности крмаче, односно посисаног млека и количине конзумиране хране за време сисања.

Иако је млеко крмаче комплетна храна за прасад ипак се већ након прве недеље јавља дефицит у количини хранљивих материја. Наравно овај мали дефицит треба прихватити условно, пошто се прасад и без прихрањивања ипак нормално развија без икаквог негативног ефекта, можда са нешто нижим интензитетом пораста.

Већ у првој недељи живота, прасад немају довољно протеина у млеку крмаче. Дефицит протеина у првој недељи износи 12 гр, у другој 16 гр, у трећој 24 гр. У трећој недељи јавља се и дефицит у енергији а дефицит у протеинима наставља да расте. Ово указује да је прихрањивање прасади почев од друге недеље оптимално и неопходно, пошто се на тај начин обезбеђује део хранљивих материја јер млеко крмаче након треће недеље има знатно мањи значај у исхрани прасади.

Постепено прихрањивање прасади на конзумирање суве хране за време сисања изузетно је важно због тога што после одлучивања сува храна представља једини извор хранљивих материја. Изузетно је важно али и тешко постићи да прасад у моменту одлучивања конзумирају и ефикасно користе довољно хране за потпуно подмирење свих потреба у хранљивим материјама. Ово је посебан проблем при ранијем одлучивању прасади са 20 до 25 дана старости. У овој фази прасад највећи део потреба у хранљивим материјама још увек подмирују путем млека крмаче. Поред тога њихов дигестивни тракт још није способан да хранљиве материје користи из оброка базираног на грубим биљним хранивима.

На који начин се у овој фази прасад могу навићи да конзумирају раније и веће количине хране? Ово треба и може да се постигне одговарајућом структуром односно укусом и квалитетом оброка. Смеша за прихрањивање прасади мора бити по саставу довољно атрактивна и искористива. Исхрана мора бити по систему „мало а често“. То значи да се што чешће у хранилице мора давати мала количина увек свеже хране.

Конзумацију хране треба пратити свакодневно. Непожељна је сувише фино млевена храна јер отежава конзумирање. На самом почетку прихрањивања атрактивнија је брашнаста него пелетирана храна. Прихрањивање треба почети са 7 до 10 дана старости како би се до одлучивања прасад што више навикла на суви начин исхране. Прасад у прве две недеље практично не козумирају храну, што је најчешће тако. Међутим са 21 даном старости конзумација треба да износи више од 80 гр дневно. Овако висока конзумација хране се тешко остварује, обзиром да је у тој фази лактације

Дипл.инж Верица Лазаревић

АЛЕКСАНДРИЈСКА ДЕТЕЛИНА **(*Trifolium alexandrinum*)**

Високо квалитетно крмно храниво пореклом са блиског истока је александријска детелина. Расте брзо и за исхрану стоке стиже за свега 60 – 70 дана. После александријске детелине земљиште је растресито и богато азотом. Цвета у јуну, ако је главни усев, а значајна је и као медоносна биљка. Због цвета богатог нектаром. За њено гајење погодна су плодна и алувијална земљишта и земљишта испод 500 метара надморске висине.

Правовремена и квалитетна основна обрада има за циљ да земљиште буде довољно слегнуто. Рад сетвоспремача по зимском орању чини земљиште погодним за сетву која се обавља крајем априла, почетком маја или у јуну. Да би детелина стално пристизала за исхрану стоке, уобичајена је сетва са размаком од 15 дана. Сетва је густоредна – размак између редова 18 цм. Дубина сетве је 2 – 3 цм а по сетви усев поваљати. 4 – 6 дана након сетве усев ниче. У почетку расте споро, а потом убрзано се развија у стабло. Пропустљива земљишта необходимо је наводњавати током вегетације. Стока радо конзумира детелину као свежу зелену крму (могући принос до 45 т /ха). Половином јуна доспева први откос, а у условима наводњавања може се косити више пута. У пуном цвету – прво кошење, косу подићи мало више, да би други откос брзо нарастао. Други откос биће гушћи јер се биљке избокове, нежније су и мање висине, до 70 цм. Пчелама је привлачан други откос јер је богат цвастима. Последњи откос се обично користи као испаша.

Када је први откос у првом цвету може се силирати, а други откос се силира када биљке садрже више суве материје тј. нешто касније. Углавном се силира са кукурузом.

Александријска детелина је погодна као предусев свим житима, већини окопавина, поврћу и ливадским травама – осим легуминозама. Не гаји се у травним смешама

Саветодавац за ратарство
дипл. инж. Миодраг Симић

ГАЈЕЊЕ СОЈЕ

Соја је биљка од великог привредног значаја, може имати вишевишеструку употребну вредност и гаји се ради производње семена и вегетативне масе. Користи се за људску исхрану, исхрану стоке и као сировина у индустријској производњи.

Место соје у плодореду

Соја се обавезно гаји у плодореду, најбољи преусеви за соју су стрна жита (пшеница, јечам и др.), кромпир, дуван и кукуруз. Соја је добар предусев за све остале њивске биљке с обзиром на то да земљиште обогаћује азотом.

Обрада земљишта

Основна обрада земљишта служи да се обезбеди дубок, растресит оранични слој са добрим физичким, хемијским и биолошким особинама. Време извођења зависи од предусева и агроколошких услова а најчешће се изводи у лето или јесен.. Орање треба да се изводи на дубину 20-35 цм, у зависности од земљишта, услова, предусева и других фактора. Уколико соја долази после стрних жита, потребно је прво урадити заоравање жетвених остатака (љуштење стрништа) на 10-15 цм. Уколико орање није обављено довољно квалитетно, неопходно је у јесен приступити равнању и грубој предсетвеној припреми.

Предсетвеном припремом у пролеће обезбеђује се раван, растресит и довољно влажан површински слој који ће омогућити квалитетну сетву, клијање и ницање семена. Треба обратити пажњу да се припрема не обавља по сувише влажном земљишту јер се на тај начин ствара груба грудваста структура.

Ђубрење

Соја захтева мање ђубрење од других усева, што првенствено зависи од плодности земљишта и очекиваног приноса. Соја има способност да ступа у симбиотски однос са земљишним бактеријама азотофиксаторима, чиме део својих потреба подмирује атмосферским азотом.

По устаљеној пракси у Србији, основно ђубрење се врши у јесен и то укупна количина фосфорних и калијумових ђубрива, док се азот додаје предсетвено. У зависности од плодности земљишта, ђубрењем би требало додавати 40-100 кг Н, 60-100 кг P₂O₅ и 40-120 кг K₂O.

Као и код других усева и код соје су битни микроелементи, од којих соја најбоље реагује на манган и молибден.

Сетва соје

Пре сетве соје неопходно је извршити инокулацију (заражавање) семена соје бактеријама -азотофиксаторима, и то пред саму сетву, у мрачним, сувим и прохладним просторима. Сетве соје обавља се приближно када и кукуруз (априла месеца), када је температура земљишта 10-12оЦ. Размак између редова је најчешће 50 цм, мада може бити и 45 и 70 цм. Густина сетве првенствено зависи од особина сорте, климатских и земљишних усева. Препоручена густина у жетви је од 350.000-500.000 биљака по хектару.

Количина семена зависи од жељеног склопа и апсолутне тежине семена и креће се од 80 до 100 килограма семена по хектару.

Дубина сетве је 3-5 цм што зависи од земљишта, његове влажности и времена сетве.

Избор сорте

Сорте соје деле се према дужини вегетационог периода и фотопериодској реакцији на 13 група зрења, од којих, економски значај у нашим условима имају сорте 00, 0, И и ИИ групе зрења. Добра сорта треба да се одликује високом продуктивношћу, да има потенцијално висок и стабилан принос, да је отпорна на полагање, болести и штеточине, да има задовољавајући квалитет и отпорност на сушне услове.

Нега усева подразумева различите операције попут ваљања, разбијања покорице, међуредна култивација, заштита од болести, штеточина и корова и наводњавање.

Међуредна култивација обавља се након успостављања редова, и неколико пута у току вегетације, ради сузбијања корова, растресања земљишта и смањивања евапорације.

Сузбијање корова у соји представља комбинацију агротехничких и хемијских мера. Соја је доста осетљива на хербициде тако да треба бити опрезан приликом примене.

Жетва соје

Жетва соје врши се у пуној зрелости или нешто раније. Проблем који се јавља у одређеним годинама је неједнако сазревање махуна због чега је неопходно приступити жетви и када део махуна није потпуно зрео. Због тога се понекад прибегава и десикацији соје која омогућава принудно сазревање целе биљке.

Губици у жетве соје некада могу да буду веома велики а јављају се на хедеру (коси) и у вршалици. Зато је веома важно подесити све параметре комбајна – број обртаја витла и бубња, подешавање хедера, брзину кретања комбајна, размак између бубња и подбубња, јачину ваздушне струје и сита, и прилагодити их стању усева и условима на терену.

Саветодавац за ратарство

Дипл. инж. Миланка Миладиновић

ГАЈЕЊЕ РОТКВЕ

Ротква се гаји у нашим условима директном сетвом или из расада. Сеје се када температура устали изнад 12 степени целзијусових. Минимална температура клијања роткве је 1 до 2 степена целзијусових, а при 20 степена целзијусових ниче већ за 4 дана. Оптимална температура раста јој је, у вегетативној фази, 15 до 20 степена целзијусових. Високе температуре, изнад 25 степена целзијусових, изазивају стварање сунђерастог ткива. У нашим агро-еколошким условима оптимални рокови сетве су трећа декада априла, а сетва се може обављати до средине јула, тј. практикује се и пострна сетва. Ротква најбоље успева на средњетешким, иловастим земљиштима, богатим хумусом, добре структуре и пропусности, уз Рн5,6 до 7. На лаким, песковитим земљиштима, чешћа је појава сунђерастог корена. Рани хибриди за бербу пристигну за око 60 дана, каснији за 70-90 дана. Потребна количина семена креће се од 4-8 кг/ха, у зависности од крупноће.

Плодоред

Не гајити је на исту површину 3 до 4 године, као и након било које купусњаче. Гаји се после култура ђубрене стајњаком. Избежавати земљишта где је било купусне киле, јер је и ротква осетљива на купусну килу.

Нега усева и ђубрење

Наводњавање је јако битноје осигурава високе стабилне приносе, као и код свих купусњача предност дати кишењу. Десет тона роткве износи из земљишта 25 кг N, 10

кг P₂O₅, 50 кг K₂O и 5 кг MgO. Азот се примењује у више наврата да се избегне пренагли раст који може довести до сунђерастог корена, прва прихрана обавља се у трећој недељи. Морамо пажљиво и рационално обављати ђубрења јер и ротква акумулира нитрате, слично као спанаћ.

Берба

На лаким земљиштима може се vadити ручно или се вади одговарајућим вадилицама, пакује се у летварице или мрежасте вреће за потребе тржишта. Приноси се крећу од 20-50 т/ха. Јесења ротква најчешће се складишти у траповима или у подрумима где се може чувати 4-6 месеци.

Саветодавац за повртарство
Дипл. инж. Драган Мијушковић

СЕТВА БОРАНИЈЕ

Боранија (*Phaseolus vulgaris*) је веома хранљиво поврће из рода махунарки. Пореклом је из Мексика, али се користи у исхрани скоро у свим земљама света. Боранија се препоручује за исхрану због својих биолошких и лековитих својстава. Боранија и пасуљ припадају истој ботаничкој врсти у којој су, с обзиром на начин коришћења, формиране сорте са квалитетном махуном без “конца” и пергаментног слоја, које зовемо боранија, и сорте са квалитетним, зрелим зрном различитог облика, величине и боје, које зовемо пасуљ.

Боранија доспева за 45-70 дана (пасуљ до 120 дана). Разликујемо ниске сорте бораније и пасуља (50-60 цм) и високе сорте (преко 3 м) које се гаје уз потпору (притку). Ниске сорте бораније гаје се без потпоре и одликују се раним сазревањем, добрим приносом и квалитетном махунама. Погодне су за гајење као главни, али и пострни усев. Веома су распрострањене сорте Пикер, Галатин 50, Фаворит, Харвестер, Нијагара, Спрајт и домаће сорте Панонка, Сана и Јасеница. За бербу најраније стиже Паланачка рана. Од жутих сорти позната је Махидор – жута оловка, затим Топ Кроп - зелена оловка.

Од високих сорти највише се гаји Јерусалемска (путерица), крупног, тамномодрог семена, чије махуне достижу 15 цм, затим Старозагорски чеп – жуте махуне са љубичастом шаром и др.

Боранија тражи топлу климу, али високе температуре и сув ваздух изазивају опадање цветова. Најбоље успева у умерено влажном поднебљу. У равницама добро успева као рани пролећни усев. Семе бораније клија на температури изнад 10°Ц, па се сеје када прођу опасности од касних пролећних мразева. На исто место у плодореду може се вратити после 4-5 година, а најбоље ју је гајити после окопавина. Сеје се у пролеће – од 20.априла до 05. маја и пострно од – 20. јуна до 20. јула, али уз наводњавање. Сеје се у редове на растојању 50 x 4-5 цм што чини 40-50 биљака по м² са 100-150 кг семена /ха.

Високе сорте (приткашице) треба сејати на 100 x 60 цм по 4-5 семенки у кућици или у реду поред ограде или плетене жице како би се биљке сачувале од полагања. Сетва се обавља на дубини од 5-7 цм на лакшим земљиштима и на 3-4 цм на тежим.

Ђубрење стајњаком препоручује се под предходну културу да се не би прекомерно увећао садржај азота услед чега биљке бујају, а мало замећу плодове. Азот је потребан у првим фазама развоја док биљке не почну да користе бактеријски азот из квржица. Зато се користе комплексна ђубрива са високим садржајем фосфора. За

свежу потрошњу код нас се више гаје сорте са беличастим и жутиим махунама, а за прераду са зеленим и округлим.

Боранија се окопава 2-3 пута плитко ради уништавања корова. По потреби се наводњава, најбоље натапањем браздама, пошто вештачка киша доприноси ширењу болести, што поскупљује производњу коришћењем средстава за заштиту биља.

Боранија расте доста брзо и бере се када су махуне сочне и меснате са четвртином нормалне величине семена.

Саветодавац за повртарство
Дипл. инж. Мира Миљковић

УПИС У ВИНОГРАДАРСКИ РЕГИСТАР 2015. ГОДИНЕ

Министарство Пољопривреде и заштите животне средине упутило је позив виноградарима да се у складу са Законом о вину („Службени гласник РС“,бр.41/9 и 93/12) упишу у Виноградарски регистар.на основу наведеног захтева,сва физичка и правна лица ,односно предузетници који имају у власништву,закупу или другом облику својине 10 и више ари винограда,имају обавезу уписа у Виноградарски регистар.Ова обавеза се такође односи и на све оне виноградаре који имају мање од 10 ари винограда,а своје грожђе стављају у промет.

Правилником о изменама и допуни правилника о садржини и начину вођења виноградарског регистра као и обрасцу захтева за упис у Виноградарски регистар („Службени гласник РС“,бр.9/14 од 30.01.2014. године) сама процедура уписа у Виноградарски регистар је значајно поједностављена.Министарство пољопривреде и заштите животне средине је у складу са наведеним законом поверило послове везане за Виноградарски регистар Стручној организацији за Виноградарски регистар:Центру за виноградарство и винарство које је ове послове организовала у 6 регионалних канцеларија које покривају целу територију Републике Србије и преко којих можете добити сву неопходну помоћ и савете у вези са Вашим уписом у Виноградарски регистар.За виноградаре са местом пребивалишта на територији Поморавског округа надлежна је канцеларија у Крагујевцу са седиштем у улици Саве Ковачевића бр.7 34000 Крагујевац (контакт особа Ранко Репановић, телефон:034/331663, мобилни телефон:060/6010183, електронска адреса:cevvin.ranko@gmail.com).

У циљу испуњења обавеза уписа у Виноградарски регистар неопходно је доставити следећу документацију:

-Попуњен и потписан образац Захтева за упис у Виноградарски регистар (ВВ1 образац),

-фотокопију уговора о закупу,односно коришћењу за виноградарску парцелу на којој се налази виноград,ако виноградар (подносилац захтева) није власник те виноградарске парцеле,односно ако је купац или корисник,

-фотокопију документа којим се доказује право својине на катастарској парцели на којој се налази виноградарска парцела ,ако право својине није уписано у катастар непокретности (решење о расподели комасационе масе,решење о наслеђиваљу и др.).

У складу са наведеним,Пољопривредна саветодавна и стручна служба Јагодина се придружује позиву виноградарима са саветом да у што краћем року покрену процедуру уписа у виноградарски регистар,достављањем захтева за упис у виноградарски регистар (попуњен ВВ1 образац) Регионалној канцеларији центра за виноградарство и винарство у Крагујевцу.За помоћ приликом попуњавања обрасца,као и за све друге потребне информације обратите нам се на телефон:035/8221931 или лично доласком у Пољопривредну саветодавну и стручну службу,улица Капетана Коче 21,Јагодина.

Саветодавац за воћарство и виноградарство
Дипл. инж. Дејан Јоцић

САВРЕМЕНА ПРОИЗВОДЊА ТРЕШЊЕ

Да би се обезбедила обилна и редовна родност приликом подизања засада трешње не треба подизати једносортне засаде, већ са три или више сорти исте епохе сазревања, а да се води рачуна о поклапању времена цветања и интерстерилности. Распон цветања сорти трешње је и до 15 дана, али ако је време прес цветање и за време цветања суво и топло ефективни период оплодње траје два-три дана.

Приликом подизања интензивних засада са мањим размаком садње треба се одлучити за саднице које су на слабо бујним подлогама. Осим тога подлоге Гизела 3 и Гизела 5 (*P. cerasus* X *P. canescens*) са бујношћу биљака 35%-65% од магриве, и Гизела 6 и Гизела 12 са бујношћу биљака 85%-100% од магриве иницирају врло рану родност и добар квалитет плода. Међутим производни резултати на овим подлогама могу бити лоши ако се воћњаци заснивају на земљиштима са slabим примањем, прометом, искоришћавањем и одавањем воде и минералних материја. У том случају боље је одредити се за подлогу Колт (*P. avium* X *P. pseudocerasus*) која је подударна са свим племенитим сортама трешње. Магрива (*P. mahaleb*) као подлога не подноси тешка земљишта, висок ниво подземних вода, задржавање воде у тлу ни обилне кише. Првих пет година има јачу бујност, а након тога са агротехничким мерама, подрезивањем корена и зеленом резидбом може врло успешно контролисати на нивоу потребном за интензивне густе засаде.

У полуинтензивним засадима трешње се саде на размаку 5X3 м, а густина склопа је 666 стабала/ха или 15 квадратних метара хранљивог простора по једном стаблу. Након садње у региону воћке вишем од 70 цм однегују се 4 лепо распоређене гране, а највиша се оставља за водилицу.

Фертиригација, односно исхрана преко система за наводњавање, **неопходна је**. Да би се биљка правилно развијала, потребно је прецизно дозирање воде и минералних материја у складу са фенофазама развоја биљке и производним карактеристикама сорте. Фолијарна исхрана се показала као незаменљива, посебно за акумулацију азота јесењом фолијарном прихраном УРЕА-ом.

Приликом резидбе посебну пажњу треба обратити на висину стабла (максимална висина стабла на међуредном растојању од 4 м је 3 м како не би дошло до засењивања између редова) и на однос генеративног и вегетативног прираста (најбољи квалитет плода се добија у основи једногодишњих грана када је број листова по једном плоду увек већи од потребног минимума ато је шест).

Приликом бербе плодове је најбоље хладити водом у коју се може додати хлор како би се смањио ниво евентуално присутних патогена који изазивају труљење. Плодове треба чувати на температури што ближе 0 степени и при релативној влажности од 95%.

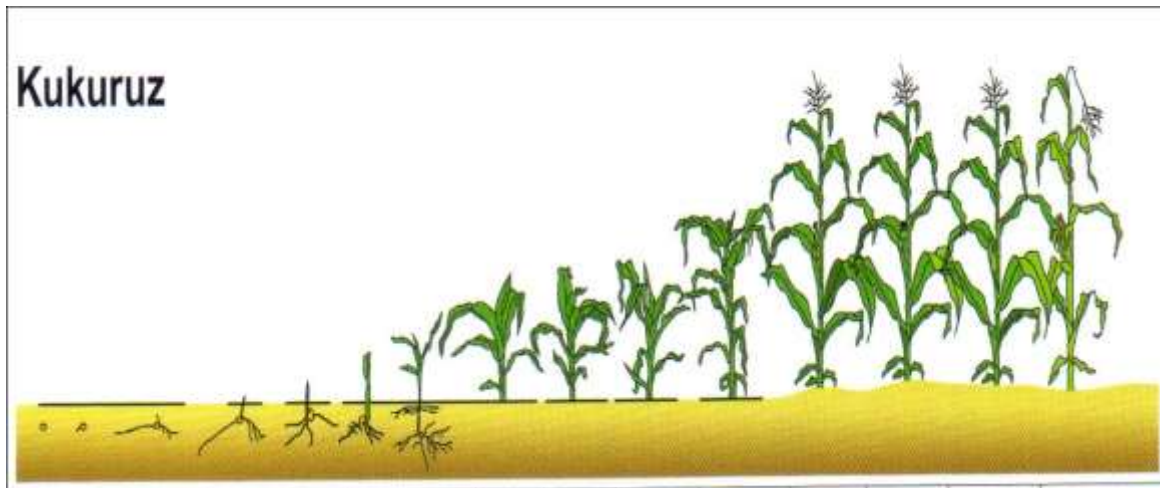
дипл. инг. Игор Андрејић

СУЗБИЈАЊЕ КОРОВА У КУКУРУЗУ ПОСЛЕ СЕТВЕ А ПРЕ НИЦАЊА УСЕВА

Кукуруз припада широколисним усевима и самим тим величина слободног простора условљава формирање коровске заједнице и стање закоровљености усева. Густина усева и његова покровност остављају довољно простора за ницање и развиће корова. Ницање корова је брже од гајене биљке (посебно при неповољним условима за развој кукуруза) и кукуруз због мале густине и споријег раста не може да

издржи конкуренцију корова у почетним фазама развоја и неопходно је благовремено сузбијање корова .Критичан период је до 3 недеље после ницања(кукуруз у фази до 7 листа).Може доћи до значајног смањења приноса ако се заштита од корова не обави у почетним фазама развоја кукуруза.

Избор хербицида зависи од стања закоровљености,степен развоја корова и фазе развоја кукуруза.

СУЗБИЈАЊЕ КОРОВА ПОСЛЕ СЕТВЕ А ПРЕ НИЦАЊА УСЕВА

За сузбијање семенских усколисних(мухар, семенски сирак,сврачица,просо) и неких широколисних корова(пепељуга,штир) може се применити неки од следећих хербицида:

На бази а.м. **acetohlor**:

ACETOGAL PLUS, ACETOGAL, ACETOSAV , ACETOSAV PLUS , ACETOMARK, TROPHY, GENIUS , ACETOHLOR, - 2 l/ha

Хербициди на бази ове активне материје у апотекама ће бити још ове године а уместо ових хербицида ће се примењивати хербициди на бази а.м. **s metolahlor** који су присутни и ове године на тржишту:

DUAL GOLD ,MONT ,TELUS -1,4-1,5 l/ha
BASAR -1-1,5 l/ha

Због проширења спектра деловања на друге широколисне корове треба додати препарате на бази **terbutilazina**:

- **TERBIS , REZON, ZEAZIN, HEMAZIN-2 l/ha** -- делују на конику, помоћницу, горушицу, мишјакињу –ови препарати се могу користити и после ницања кукуруза до фазе 3-4 листа
- **BROMOTERB(terbutilazin +bromoksinil)-3-4 l/ha** – после сетве а пре ницања
- **ZEAGRAN 340 SE(terbutilazin +bromoksinil)-2 l/ha** - када кукуруз има развијена 2-6 листова а корови 2-4 листа
- **CHASER r P(terbutilazin +pendimetalin)- 3 l/ha** – после сетве а пре ницања и у количини од **2-3 l/ha** када кукуруз има развијена 2-3 листа а корови 2-4 листа.

Препарати који се користе после сетве а пре ницања који се могу употребити и после ницања кукуруза

- **MERLIN FLEX-0,4 l/ha i do 3-4 lista**-(мухари ,сирак из семена ,липица,штир ,пепељуга,амброзија,боца)

- **ADENGO -0,4-0,5 l/ha i do 3 lista** –(мухари, сирак из семена, штир, пепељуга, липица, татула, дворници, боца, зауставља раст паламиде и попонца)
- **CALLISTO 50WG**- после сетве, а пре ницања усева-0,25-0,30 л/ха сузбија једногодишње широколисне корове и вишегодишње –паламиду
- **LUMAX - 3,5-4l/ha** (коровско просо, сирак из семена, сиви мухар, липица, штир, пепељуга, татула, помоћнице, боца, лубеничарка, горушица) може и у раном посту (ницање кукуруза и корова)

Ако у тренутку сетве кукуруза има доста изниклих корова, препорука је да се у такву њиву усеје кукуруз а да се после сетве уз ове препарате који се примењују после сетве а пре ницања кукуруза дода и препарат на бази **глифосата у количини 4л/х** да би се уништио никли коров. Препарати на бази глифосата немају земљишно деловање и неће штетити ницању кукуруза.

Саветодавац за заштиту биља
дипл. инж. Љиљана Јеремић

КАКВУ КОРИСТ ПОЉОПРИВРЕДНИЦИ МОГУ ДА ИМАЈУ ОД ЗАДРУГЕ

Пољопривредници односно њихова породична газдинстава могу преко задруге остваре:

- 1) повољнију набавку потребног им материјала, опреме и друге робе,
- 2) успешнију продају своје робе,
- 3) избегавање непотребних инвестиционих улагања,
- 4) обезбеђење производних услуга под повољнијим условима,
- 5) допунско стручно образовање,
- 6) боље праћење и брже увођење техничких и технолошких промена у производњи,
- 7) повећање стабилности породичних газдинстава,
- 8) побољшање животних и радних услова,
- 9) повећање запослености и
- 10) побољшање снабдевања у селу

1) Повољнија набавка. У оквиру трошкова набавке, пољопривредне задруге могу да смање пољопривредницима нарочито трошкове превоза робе, скраћивањем растојања између места производње односно набавке и места испоруке робе.

Друга основа снижења трошкова набавке и продаје је остваривање економије обима код извршених услуга, што значи смањење зависних трошкова по јединици производа. Појединачна набавка мањих количина производа на веће зависне трошкове, трошкове утовара, пребројавања, паковања, превоза, претовара, истовара осигурања. Истовремено, кроз обједињену набавку веће количине робе, уз количински попуст, постиже се углавном нижа цена.

2) Успешнија продаја робе пољопривредника Неким газдинствима са бројнијом радном снагом, помоћ у продаји робе на најближој пијаци није потребна. Али, ако је у питању продаја на удаљенијем тржишту, на коме су цене знатно повољније, претежном броју пољопривредника та тржишна ситуација није од неке користи због мањег познавања прилика односно услова на њему, ограничења у превозним средствима, недостатка радне снаге која би се посебно ангажовала само на продаји робе на том тржишту и због скромних количина робе чији се превоз на већој даљини не исплати. Пољопривредници остварују корист од смањења трошкова продаје и набавке у условима потпуне контроле над задругом, а не у супротном случају, када чланови задружне управе остварују свој интерес: доминацијом над пољопривредницима, што онда и није реч о задружној организацији у изворном смислу.

3.Избегавање непотребних инвестиционих улагања Користећина пример услуге превоза од стране задруге, пољопривредници са скромнијим капиталом могу да избегну посебна улагања у камионе запотребе повремене набавке материјала и средстава за рад, као и за продају својих производа. Када имају мање земљишта, исти је случај и са другом машинеријом, на пример са берачем кукуруза, комбајном па и са трактором.. Реч је о ограничењу или избегавању инвестиција односно одговарајућих трошкова, која имају карактер дугорочних улагања са неизвесном ефективношћу Ако се заједнички, задружно реши питање набавке потребне пољопривредне опреме, појединачна финансијска напрезања су непотребна.

4) Обезбеђење производних услуга под повољнијим условима Зависно од техничке опремљености задруге, пољопривредници су у могућности да користе и њене услуге у обављању појединих радних операција, нарочито одговарајућу механизацију за припрему земљишта, жетву односно механизовано убирање плодова, па и за прераду неких производа..Такође задругари могу да организују прераду пољопривредних производа. Прерадом се увећава вредност тих производа, чиме се преко виших цена остварује већи приход у односу на приход од продаје сирових производа. Уместо продаје млека, на пример, могу да продају сир произведен услугом прераде њиховог млека од стране задруге

5) Стручно образовање У пољопривреди се промене непрекидно одвијају Пољопривредницима је од користи да их стално прате, да им се прилагођавају, да користе нове могућности и појаве или да избегну њихове негативне стране колико могу

Њима ће бити корисна предавања најбољих познавалаца из области припреме земљишта, неге усева, подизања дугогодишњих засада, заштите биља, исхране животиња, допунског финансирања, тржишта и управљања породичним газдинством Задруга би могла да помогне, подржи допунско стручно образовање одраслих пољопривредника

6) Боље праћење и брже увођење техничких и технолошких промена у производњи.

Задруга са стручном радном снагом може да охрабри и подстакне пољопривреднике да прихвате нову технику и технологију, нове генотипове гајених биљака и животиња Добра, напредна задружна пракса је очигледан пример за промене на породичним газдинствима

У оквиру задруга могуће су брже техничке и технолошке промене у производњи јер, пољопривредници могу преко задруга не само да сазнају новине у производњи него и да се практично увере у смисао увођења промена у свом привређивању

7) Повећање стабилности породичних газдинстава Стабилном развоју теже и породична пољопривредна газдинства. Успешна задруга омогућује стабилну дугорочну производну усмереност газдинствима у њеном окружењу

.На пример, тамо где су задруге развиле прераду воћа и грожђа, пољопривредници су се трајно определили за воћарство или виноградарство.. Томе су прилагодили опрему и усмерили улагање, стручно интересовање и понуду

8) Побољшање животних и радних услова У ближем окружењу седишта пољопривредних задруга је више изграђених објеката јавне потрошње за потребе пољопривреде, а тиме су и радни услови повољнији Реч је, пре свега, о путевима и објектима за коришћење и регулацију вода

9) Повећање запослености Када се оснује задруга која почиње свој привредни живот, она као организација доноси какве-такве наде за запосленост појединим члановима пољопривредничких породица ван породичног газдинства Могућности за то запослење се свде на:

1) Послове у задружној производњи, трговини и другим услугама , у стручној служби односно на пословима руковођења и администрације,

2) Унапређивањем продаје производа пољопривредника, задруге подстичу већу производњу на њиховим газдинствима

10) Побољшање снабдевања Осим добро снабдених села постоји и велики број других села која су слабо снабдевана основним животним намирницама. Задружно снабдевање може по правилу да буде јефтиније, јер задруга нема циљеве капиталистичког власника за већом добити. Задруга би требала да има један од циљева што повољније снабдевање њених чланова, са робом нижих цена.

Саветодавац за заштиту биља
дипл. инж. Ружица Ђукић

Cene voća - zelene pijace u Srbiji za period 6. - 12.4.2015. godine

Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA										VOJVODINA						DOMINANTNE CENE						
	Beograd Kalenic	Beograd Skadarlija	Cacak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	NIŠ	Pirot	Pozarevac	Smederevo	Vranje	Zajecar	Kikinda	Novi Sad	Pancevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	SRBIJA	CENTRALNA SRBIJA	VOJVODINA	
Banana (Banana)	170	160	150	120	160	150	140	170	170	140	160	130	140	170	160	150	140	140	140	170	170	140	140
Grepfrut (Grapefruit)	150	130	100	150	150	120	150	130	100				140	150	150	130	130	130	130	150	150	150	150
Grožđe belo-ostalo (Grape white-other)	500							600							600								
Grožđe crno-ostalo (Grape black-other)	500														600								
Jabuka-Ajared (Apples- Idared)	80	70	80	80	70	50	60	60	60	50	50	50	50	80	70	60	60	60	60	60	60	60	60
Jabuka-R. delišes (Apples- R.delishes)	100					50	70	60	120	60	60	60		130	80					60	60		
Jabuka-Z. delišes (Apples- G.delishes)	100	80	80	80	80	50	70	60	80	60	50	50	50	100	130	70	70	70	70	80	80	80	70
Jabuka-G.Smit (Apples- G.Smith)	100	80				60	70	60	60	60	60	70	50	100						60	60		
Jabuka-ostala (Apples-other)	100	100	80	60	80			50	50	50					130	70	70			50	50		
Kruška (Pear)	250	220		170		240		300	220				200	200	250	170	150	150	150	250	220	200	200
Limun (Lemon)	180	150	150	150	150	140	140	160	160	130	160	160	140	160	180	150	130	130	130	150	150	150	150
Mandarina (Tangerine)	160	150	140	130	140	140	130	150	120	150	150	140	140	160	200	130	130			140	150		
Nar (Pomegranate)	350	300			250			300							300					300	300		
Orah (Walnut)	1300	1300	1300	1200	1300	1500	1200	1200	1200	1300	1000	1200	1200	1200	1200	1300	1300	1200	1200	1200	1300	1300	1200
Pomorandža (Orange)	150	150	120	110	130	120	110	120	130	150	120	140	140	120	120	90	130	130	130	120	120	120	120

Cene povrća - zelene pijace u Srbiji za period 6.-12.4.2015. godine

Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA											VOJVODINA						DOMINANTNE CENE						
	Beograd	Kalenic	Beograd	Skadartija	Čolak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	MS	Piroć	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zajčar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	SRBIJA	CENTRALNA SRBIJA	VOJVODINA
Brokoli (Broccoli)	300	250	250	250	250	300	200	300	200	300	300	300			220	260	300	300				300	250	300
Karfiol (Cauliflower)	250	200	300	120			150	220	200	250					200	240	250	300				250	250	
Kraštavo-slatini (Cucumber for salad)	250	250	220	160			250	220	230	250	220	230			200	240	250	200			150	250	250	200
Krompir (Potato)	80	70	50	60	50	50	50	40	40	40	50	60			60	50	50	50			40	50	50	50
Kupus (Cabbage)	130	130	100				120	150	110	120	100	120			140						100		100	
Luk beli (Garlic)	600	400	400				400	250	320	300	300	300			260	600	600	250			300	300	300	600
Luk crni mladi (Spring onion)	30	30					200	25	40	40	25	20	20		35	30	25	25					25	25
Luk crni (Onion)	80	60	50	25	60	50	50	50	50	50	50	60			40	60	60	40			40	50	50	40
Paprika-babura (Pepper-babura)	350	350					300		300						350	350	300	300			250	350	350	350
Paprika-šilja (Pepper-šilja)	350	350	300				300		350	300	350						350	360				350	350	350
Paradajz (Tomato)	250	250	220	220	250	250	250	220	250	250	250	200	240		220	230	250	260			200	250	250	
Pasulj-beli (Beans white)	380	350					350	250			320	280	380		380		350	300			300	380	380	300
Pražluk (Leek)	180	200	80				150	120	120	150	150	100	100		150	200	150	180			120	150	150	150
Rotkvice (Radish)	40	40	30	20	30	25	30	40	25	20	25	20	25		40	40	60	30			40	40	40	40
Španać (Spinach)	150	100	100				100	80	120	100	100	100	100		150	130	120	100			140	100	100	
Tikvice (Zucchini)	250	220	280				300	220		200	200				250	250	250	250			200	250	220	250
Zelena salata-komad (Lettuce-piece)	60	60	20	30	30	25	40	35	50	40	30	35			50	60	60	40			50	60	30	50
Šargarepa (Carrot)	120	120	70	100	60	100	90	120	70	90	100	90	120	70	70	90	100	60			90	120	120	90

**Cene jaja, pilećeg mesa i mlečnih proizvoda - zelene pijace
u Srbiji za period 6.- 12.4.2015. godine**

Naziv proizvoda	Jedinica mere	CENTRALNA SRBIJA												VOJVODINA						Dominantna cena-Srbija				
		Beograd	Kalenic	Beograd	Skadarlija	Cacak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Nis	Pirot	Pozarevac	Smederevo	Vranje	Zajecar	Kikinda	Novi Sad	Pancevo	Sombor		S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	
Jaja (A)	komad	15	15	14	12	14	14	14	12	13	14	12	12	10	14	14	14	14	14	14	13	13	14	14
Jaja (B)	komad	14	14	12	11	13	13	13	11	12	13	11	11	11	12	12	13	13	13	13	12	12	12	12
Jaja (C)	komad	13	13	11	10	12	11	11	10	11	12	10	10	12	11	11	12	12	12	12	11	11	11	11
Jaja (S)	komad	16	16	15	13	15	13	14	13	14	11	14	13	13	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
Pilećina (sve rase)	kg	220	280	270	220	225	250				200	200	250		280	280	250	250	300	300	240	240	250	
Beli sir (masni)	kg	450	400	400	350		350	400	350	400	350	400	300	350	600	600	400	400	300	300	500	500	400	400
Beli sir (polumasni)	kg	350	300	300	260	300	300	300	300		300	300	300		330	330	300	300	250	250	400	400	300	300
Kajmak	kg	800	800	600	650	600	500	700	800	800	800	800	800		700	700	700	650	650	650			800	800

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 6.-12.4.2015. godine

Jedinica mere din/kg	Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija										Vojvodina						Dominantna cena Srbija						
			Beograd	Cacak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Nis	Pirot	Pozarevac	Smederevo	Vranje	Zajecar	Kikinda	Novi Sad	Parcvo	Sombor	S.Mitrovica		Subotica	Zrenjanin				
Bikovi	>500kg	HF																			200				
Bikovi	>500kg	SM				220																230			
Dviske	sve težine	sve rase	220	150		140																160			
Jagnjad	sve težine	sve rase	300	300	280	280	320	300	300	290	280	300	280	300	280			300				320			
Jarad	sve težine	sve rase	250			200	240	230			220							270				280			
Junad	<=300kg	HF																				220			
Junad	<=300kg	SM							220	210												240			
Junad	350-480kg	sve rase																				220			
Junad	>480kg	sve rase																				220			
Koze	sve težine	sve rase		120			145										130					100			
Krave za klanje	sve težine	HF																				120			
Krave za klanje	sve težine	SM				130				150	140											160			
Krmače za klanje	>130kg	sve rase	130	150	120	100	115															120			
Ovca	sve težine	sve rase	150	140	120	120	140	140		130	150	150										145			
Prasad	16-25kg	sve rase	250	220	250	200	240	250	270	280	280	230	240									290			
Prasad	<=15kg	sve rase	260	230	260		270	260	270	300	300	230	250									300			
Telad	80-160kg	HF	350																			380			
Telad	80-160kg	SM	440			420			360	330	390											430			
Tovljenici	80-120kg	sve rase	150	140	170	130	130	160		120	150	160										135			
Tovljenici	>120kg	sve rase	130	130	130	110	130			110		150										130			
Šilježad	sve težine	sve rase	220								230	200										200			